Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Wtorek 5 marca 1929 r. Cena 20 groszy.

KURJER WILEŃSKI

Rok VI. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY Nr. 53 (1398)

Tematy genewskie.

Wczoraj rozpoczęła się w Genewie 53-a sesja Rady Ligi Narodów. Tym razem porządek jej obrad nie zawiera punktu polsko-litewskiego, który od roku na nim stale figurował. Nieobecność p. Woldemarasa przy stole Rady wywołana jest tem, że Komisja doradcza i techniczna komunikacji i tranzytu, której przekazano w grudniu zadanie rozważenia sposobów dla wznowienia normalnej komunikacji pomiędzy Polską a Republiką Litewską, ma się zebrać dopiero 15 kwietnia w Genewie. Zanim nie wykona ona swojej pracy i nie złoży sprawozdania, nie można się spodziewać dalszej dyskusji na ten temat w Radzie Ligi.

Zaprzestaliśmy już zresztą przywiązywać większą wagę do syzyfowych prac Ligi w zakresie sporu polsko-litewskiego. Procedura zastosowana w tej sprawie nie może doprowadzić w najbliższym czasie do żadnych poważniejszych wyników. Jeżeli więc za każdym razem, kiedy w Genewie zapowiada się dyskusja polsko-litewska, wzbudza ona większe zainteresowanie w prasie i w kołach politycznych całej Europy, to należy to przypisać oczekiwaniom, że w toku tej dyskusji stanie się „coś nowego", że jedna lub druga strona zweksluje całą sprawę na nowe tory. Naszem zdaniem, oczekiwania te są płonne. Skoro owe „coś nowego" nie wyskoczyło w toku konferencji królewieckiej z r. ub. to tembardziej nie stanie się to w międzynarodowej atmosferze genewskiej. Istota bowiem stosunków polsko-litewskich polega na tem, że mogą one być rozstrzygnięte lub przynajmniej ruszone z martwego punktu jedynie przez działania bezpośrednie stron zainteresowanych. Wszelkie inne zmiany w obecnym stanie rzeczy, gdyby nastąpiły w wyniku procesu genewskiego, będą mało istotne lub pozbawione większego praktycznego znaczenia.

* * *

Obecna sesja Rady Ligi wzbudza bardzo żywe zainteresowanie z innego powodu. Zapowiada się na niej ciekawa dyskusja na temat zagadnienia mniejszości narodowych.

Temat ten ma być tam potraktowany jednocześnie z dwóch stron: jako kwestja procedury przy rozpatrywaniu napływających do Ligi skarg mniejszości, oraz jako kwestja ogólna, dotycząca położenia mniejszości w różnych państwach i stworzenia dla nich większych niż dotychczas gwarancyj.

Do naprawy obowiązującej obecnie procedury zmierza wniosek delegata kanadyjskiego p. *Danduranda*. Mniejszości narodowe miałyby w myśl tego wniosku prawo przesyłania bezpośrednio do Ligi swoich skarg, o ile w ciągu dni 40-tu nie uzyskają na nie od własnego rządu zadowalających wyjaśnień. Do rozpatrywania tych skarg wniosek ustanawia Komitet, składający się ze wszystkich 14-tu członków Rady lub ich zastępców. P. Dandurand twierdzi w swoim memorjale, że mniejszości były dotąd bardzo niezadowolone z obowiązującej procedury, podług której skargi rozpatrywał komitet, złożony z przewodniczącego Rady i 2-ch przez niego zaproszonych kolegów. O ile komitet ten nie uznał za potrzebne zreferować skargę Radzie, pozostawała ona bez dalszego biegu. Rozpatrywał on dotąd 183 petycje mniejszościowe, z których żadna nie trafiła w rezultacie na stół Rady. P. Dandurand uważa, że jest to argument przemawiający za rewizją obecnej procedury. Pozatem wnioskodawca pozostawia te same warunki dla przyjęcia skarg, które były sformułowane przez delegację polską i przyjęte przez Radę we wrześniu 1923 r. Istotną zmianą w propozycji p. Danduranda jest to, że odtąd skargi mniejszościowe dostawałyby się odrazu na forum szersze i byłyby dyskutowane przez wszystkich członków Rady, oczywiście nie osobiście, lecz przez ich zastępców. Wyłoniłaby się w ten sposób stała komisja specjalistów w dziedzinie problemu mniejszościowego. Opinja tej Komisji przesądzałaby już stanowisko Rady, ponieważ oba te ciała składają się z przedstawicieli tych samych państw — członków Rady.

P. Dandurand jest przedstawicielem Kanady, gdzie pomimo pomieszania ludności pochodzenia francuskiego z kolonistami angielskimi, kwestja mniejszościowa w jej europejskiej postaci właściwie nie istnieje. Jeżeli więc on jest wnioskodawcą w tej sprawie, to bynajmniej nie dlatego, aby się na niej znał. Inicjatywa zapewne nie od niego wychodzi, na co zdają się wskazywać konferencje, które odbył z delegatami niemieckimi bezpośrednio przed zapowiedzią złożenia swego wniosku podczas sesji Rady w Lugano.

Nie sposób jest w tej chwili przewidzieć praktycznych skutków tej propozycji w razie przyjęcia jej przez Radę. Można jednak przypuszczać, że skargi mniejszościowe uzyskałyby wskutek ich rozpatrywania przez liczniejsze grono większą jawność i rozgłos, samo zaś grono 14-tu radców stałoby się z biegiem czasu czemś w rodzaju komisji studjów nad problemem mniejszościowym wogóle. Oczywiście, wszystko zależy od tego, pod jakim kątem, z jakiemi intencjami wewnętrznemi poczynaliby ze skargami panowie substytuci delegatów poszczególnych państw do Ligi Narodów. Można jednak już zgóry wyrazić uzasadnione obawy, że niektórzy z nich usiłowaliby z przedmiotu swej pracy uczynić doraźny oręż dla pewnych politycznych celów swego państwa. Problem mniejszościowy mógłby się stać środkiem rozmaitych intryg politycznych, coby, rzecz prosta, ogromnie utrudniło i skomplikowało regulowanie jego przez różne państwa w myśl ogólnie przyjętych zasad i norm prawnych.

* * *

Groźna zapowiedź p. Stresemanna w Lugano, poparta uderzeniem pięścią w stół, nie przybrała dotąd konkretnych kształtów. Wydaje się, że Niemcy radeby wycofać się z całej imprezy, o ileby uzyskały zapewnienie, że Polska również zrezygnuje z aktywnych kroków w tej sprawie. Dotąd niewiadomo dokładnie w jaki sposób p. Stresemann zamierza postawić sprawę w Genewie. Prasa europejska bardzo obszernie omawia ten punkt obrad Rady Ligi. Angielskie i francuskie głosy są naogół nieprzychylne zamierzeniom niemieckim, co do których istnieją przypuszczenia, że mają na celu powołanie przez Radę Ligi Komisji dla zbadania faktycznej, *materjalnej* strony położenia mniejszości w różnych państwach, oraz rozszerzenie i wzmocnienie gwarancyj ich praw dotychczasowych.

Wszystkie te mniejszościowe kwestje są bardzo nie na rękę tym państwom, które, jak Francja i Włochy chciałyby zatuszować u siebie fakt istnienia, lub tworzenia się (w znacznej mierze dzięki błędom rządów) własnych mniejszości narodowych. Na łamach „Temps" przed paru dniami ukazał się bardzo ostry artykuł, protestujący przeciwko zastosowaniu w jakimś dzienniku alzackim nazwy „mniejszość narodowa" do alzatczyków. Autor artykułu oświadcza, że nietylko on, ale cały naród francuski jest przekonany, że żaden z autonomistów-posłów do parlamentu, *nie ośmieli się* tego określenia użyć w Izbie Deputowanych. Angielskie „Times" również przestrzega p. Stresemanna przed zbyt radykalnem stawianiem sprawy w Genewie, któreby mogły sprowadzić znaczne powikłania i zadrażnienia w stosunkach członków Ligi pomiędzy sobą.

W prasie niemieckiej wyczuwa się pewne zakłopotanie z tego powodu. Oczekiwanemu wystąpieniu p. Stresemanna pragnie ona nadać jaknajbardziej ideowy, bezinteresowny charakter. Na marcowej sesji Rady można bądźcobądź oczekiwać jedynie interesującego *początku* dyskusji nad procedurą mniejszościową w Lidze, oraz nad problemem mniejszościowym jako takim. Konkretne decyzje są kwestją znacznie dalszej przyszłości.

Testis.

WIADOMOŚCI z KOWNA.

Galerja obrazów hr. Tyszkiewicza

Jak podaje „Id. Stimine" do Kowna przybył z Paryża hr. A. Tyszkiewicz, który prowadzi z rządem litewskim pertraktacje w sprawie swej galerji obrazów, wśród których znajduje się jeden pędzla Rubensa. Rząd litewski zamierza nabyć te obrazy do galerji Czurlonisa.

Zagraniczna pożyczka dla Kowna.

„Dzień Kowieński" donosi, że Kowieński Zarząd Miejski otrzymał od jednego z międzynarodowych koncernów finansowych, mającego swą główną siedzibę w Berlinie propozycję udzielenia pożyczki na cele inwestycyjne i płatnej po 25 latach. Zarząd Miejski zawiadomił koncern, iż reflektuje na pożyczkę w wysokości 1 i pół miljona dolarów.

Wobec klęski nieurodzaju.

W d. 3 b. m. został otwarty ogólnolitewski zjazd pomocy ludności dotkniętej klęską nieurodzaju.

Episkopat litewski zakomunikował centralnemu komitetowi, że jego okólnik o utworzeniu miejscowych komitetów, złożonych z przedstawicieli duchowieństwa, który, jak wiadomo, wywołał niezadowolenie w sferach rządowych miał na względzie wyłącznie tylko te miejscowości, gdzie jeszcze niema żadnych komitetów ratunkowych. W innych zaś miejscowościach kler powinien współpracować z lokalnemi komitetami, powołanemi już do życia przez czynniki świeckie.

Antysemityzm w Rosji Sowieckej

MOSKWA. (Pat.). Żydowska Agencja Telegraficzna donosi: Od kilku dni wystawiana jest w pewnym teatrze w Leningradzie komedja o jaskrawem antysemickim zabarwieniu p. t. „Łapówka".

W rolach głównych występują Żydzi, przedstawiani jako nikczemni, żądni pieniędzy, oszuści popierający i dający łapówki, oszukujący dobrotliwego, lecz słabego bolszewika i nie powstrzymujący się przed żadnemi środkami byle się wzbogacić.

Ogólne wrażenie sztuki jest takie, jakoby Żydzi wyzyskiwali Rosjan. Wychodząca w Leningradzie „Krasnaja Gazeta" krytykuje dyrekcję teatru i domaga się usunięcia komedji z repertuaru.

Kronika telegraficzna.

= **Hydroplan francuski** zdążający do Korfu i w dalszym ciągu do Aten, odleciał wczoraj z Neapolu. Hydroplan ten przeprowadza próbny lot na linji Marsylja — Neapol—Korfu—Ateny.

= **W stanie zdrowia króla** Anglji zaznacza się w dalszym ciągu stała, aczkolwiek powolna poprawa.

= **Uroczysta akademja** dla uczczenia 70-ej rocznicy urodzin prof. Pawła Milukowa odbyła się z inicjatywy Sofijskiego T-wa Dziennikarzy w Sofji.

= **W Turcji** szaleją burze śnieżne. Pociągi europejskie zostały w wielu miejscach zablokowane przez śniegi. Na Bosforze pojawiły się znowu pływające góry śnieżne, które dostrzeżono także w okolicach Kilios na morzu Czarnem.

= **20 letni narodowy-socjalista** Fryderyk Brasseler skazany został za zbezczeszczenie synagogi żydowskiej w Düsseldorfie na 6 miesięcy więzienia.

ś. † p.

Doktór Tomasz Bronowski

Po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Św. Sakramentami, zasnął w Bogu dnia 4-go marca 1929 roku, przeżywszy lat 39.

Eksportacja zwłok z Kliniki Litewskiej, ul. Wileńska 28 do kościoła Św. Jakóba i Filipa nastąpi dnia 5-go marca 1929 roku o godz. 6-ej wiecz. Nabożeństwo żałobne i pogrzeb na cmentarz Rossa odbędzie się dnia 7-go marca 1929 r. o godz. 9.30 rano.

Oczem zawiadamiają krewnych przyjaciół i znajomych pogrążeni w głębokim smutku

Matka, żona, córka i synowie.

Genewa pod znakiem mniejszości.

Pierwsze posiedzenie Rady Ligi Narodów

GENEWA, 3. III. (Pat). O godzinie 11 Rada Ligi Narodów zebrała się pod przewodnictwem delegata Włoch Scialoi na 54-tą sesję. — Na pierwszem poufnem posiedzeniu ustalono ostatecznie porządek dzienny.

Dzisiaj debata nad kwestją mniejszościową.

GENEWA, 4. 3. Pat. Wielka debata nad zagadnieniem mniejszości rozpoczyna się już we wtorek po poł. W kołach Ligi Narodów oczekuje się jej początku z naprężeniem.

Stanowisko państw posiadających mniejszości.

GENEWA, 4. 3, Pat. Sprawa dopuszczenia państw, posiadających mniejszości narodowe, do udziału w obradach Rady Ligi, dotyczących poprawy ochrony mniejszości, omawiana jest żywo w kołach Ligi Narodów. Rządy jugosłowiański i czechosłowacki skierowały do Rady pisma, w których nie domagają się wprawdzie dopuszczenia przedstawicieli tych państw do wzmiankowanych obrad, podkreślają jednak oczekiwanie, że Rada nie poweźmie postanowienia w sprawie zmian procedury, dotyczącej ochrony mniejszości, dopóki uprzednio nie zapyta tych państw o zdanie.

Czy Litwa zostanie dopuszczona do obrad mniejszościowych.

GENEWA, 3-III. (Pat). Rada powołała komitet 5, złożony z prawników, który ma za zadanie zbadać sprawę, czy należy uwzględnić prośbę Litwy o dopuszczenie jej przedstawiciela do udziału w obradach nad sprawą obrony mniejszości. Rada postanowiła odbyć następne posiedzenie we wtorek o godzinie 16-ej.

GENEWA, 4.III. (Pat.). Komisja prawników, której Rada Ligi przekazała do rozpatrzenia żądanie rządu litewskiego dopuszczenia przedstawiciela Litwy do udziału w dyskusji nad propozycjami Danduranda i Stresemanna, zebrała się dziś po południu. Żądanie litewskie na ogół spotyka się naogół z życzliwem przyjęciem. Ostatnie słowo w tej sprawie wypowie Rada na wtorkowem tajnem posiedzeniu.

Konferencja min. Zaleskiego z Briandem

GENEWA, 4. III. (Pat). Dziś min. Zaleski odbył dłuższą rozmowę z min. Briandem i Dandurandem. Spodziewane spotkanie między Briandem a Stresemannem nie nastąpiło. Pomiędzy państwami zainteresowanemi w rokowaniach komisji ekspertów reparacyjnych odbędą się w Genewie rozmowy.

Polskie wyjaśnienie w sprawie Ulitza.

GENEWA, 4. III. (Pat.) Delegat polski złożył dziś sekretarzowi generalnemu Ligi Narodów wyjaśnienie rządu polskiego w sprawie skargi Volksbundu, dotyczącej aresztowania pos. Ulitza. Wyjaśnienia Polski mają być ogłoszone prawdopodobnie we wtorek. Podkreślają one, że sprawa leży całkowicie w zakresie kompetencji władz sądowych, że przeto rząd polski nie może wywrzeć żadnego wpływu na bieg tej sprawy, tembardziej więc nie może sobie rościć do tego pretensji żadna instytucja międzynarodowa.

Niemcy nie wnoszą memorjału

BERLIN, 4.III. (Pat.) Komunikat półoficjalny oświadcza dziś kategorycznie, że Niemcy bynajmniej nie mają zamiaru przedkładania Radzie Ligi jakiegokolwiek memorjału o kwestjach mniejszościowych.

Fałszerz tajnego „porozumienia" aresztowany.

BRUKSELA 3. III Pat. Jak donoszą dzienniki, dochodzenie, wdrożone w związku z sensacyjną wiadomością holenderskiego dziennika „Utrechtsch Dagblad" doprowadziło do wykrycia autora sfałszowanego dokumentu, którym jest niejaki Frank-Heine. Przesłuchanie sprawcy fałszerstwa trwało zgórą cztery godziny, przyczem odebrano od niego sfabrykowane przez niego dokumenty, które właśnie opublikował „Utrechtsch Dagblad" Frank-Heine przyznał się w końcu do sfałszowania dokumantu, przyczem zeznał, że posiłkował się w tym celu tekstem pewnego dawnego traktatu, zawartego jeszcze przed wojną pomiędzy pewnemi dwoma państwami, któremi nie są ani Belgja ani Holandja.

Frank-Heine miał podobno zamiar sprzedać sfałszowane dokumenty szpiegom niemieckim, następnie jednak miał dojść do wniosku, że sprzedanie dokumentu dziennikowi holenderskiemu będzie bardziej dla niego zyskowne. Dokument został wreszcie sprzedany pewnemu dziennikowi flamadzkiemu, który go doręczył dziennikowi „Utrechtsch Dagblad". Frank-Heine posiadał, jak się zdaje, wspólników swego przestępstwa, przyczem jest oczekiwane ich aresztowanie.

Szeroka specjalność rewelatora.

PARYŻ, 4.III. (Pat.). Wedle doniesień „Journalu", Albert Heine miał zaznaczyć, że poza dokumentami ogłoszonemi przez „Utr. Dagblad" sporządził on również rzekomy protokół o sytuacji w armji belgijskiej, złożony jakoby przez szefa sztabu generalnego belgijskiego Galleta przed mieszaną komisją wojskową w roku zeszłym.

DZIEŃ POLITYCZNY.

Pan premjer prof. Bartel odjechał wczoraj o godz. 2 min. 20 popoł. z Krakowa do Warszawy.

Zjazd Zw. Legjonistów we Lwowie.

LWÓW, 4.III. (Pat). Wczoraj o godz. 11-ej, w sali Związku Legjonowo-Strzeleckiego odbyło się uroczyste otwarcie zjazdu delegatów związku z trzech województw południowo-wschodnich, w obecności przedstawicieli władz cywilnych, wojskowości, związków i stowarzyszeń. Między innemi obecni byli trzej wojewodowie ziem południowo-wschodnich, gen. Norwid-Neugebauer, gen. Popowicz, gen. Czuma, gen. Doweyno-Sołłohub.

Po otwarciu zjazdu przez prezesa Szmahla wygłosił przemówienie powitalne p. wojewoda Gołuchowski. Następnie w imieniu podległych sobie województw witali zjazd wojewoda stanisławowski i tarnopolski.

Z kolei przemawiał gen. Norwid-Neuegebauer, podkreślając, że za pośrednictwem Związku idee Marszałka Piłsudskiego przenikną w społeczeństwo. Dalej przemawiał gen. Popowicz, podkreślając znaczenie przysposobienia wojskowego i zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć Związku.

Zw. Legjonistów w Tarnowie wobec zmiany Konstytucji.

TARNOW. (Pat). Oddział Związku Legjonistów w Tarnowie zwołał na niedzielę 3-go marca b. r. walne zgromadzenie, przy licznym udziale członków z Tarnowa i okolic, pod przewodnictwem prof. Szymańskiego. Wśród podniosłego nastroju jednomyślnie postanowiono poprzeć w społeczeństwie akcję rządu Marszałka Piłsudskiego dla dobra państwa oraz poprzeć jaknajusilniej projekt zmiany Konstytucji w myśl wniosku B. B. W. R.

Inauguracja Prezydenta Stanów Zjednoczonych.

WASZYNGTON. 4.III. (Pat). Dziś w południe odbyło się w Senacie zaprzysiężenie wiceprezydenta Curtisa. O godz. 1 najwyższy sędzia Taft zaprzysiągł prezydenta Hoovera, który bezpośrednio potem wygłosił swą mowę programową. W przemówieniu tem prezydent Hoover podkreślił konieczność reformy sądownictwa i zbadania sprawy prohibicji, stwierdzając wzrastający brak poszanowania prawa.

Następnie prezydent omawiał stosunek do businessów, który rząd winien regulować, ale sam nie prowadzić żadnych przedsiębiorstw.

Dalej Hoover oświadczył się za popieraniem kooperatyw i podniósł konieczność wychowania i podniesienia poziomu wszystkich klas.

Najdłużej mówca zatrzymał się nad sprawą pokoju światowego, którego największym wrogiem jest podejrzliwość międzynarodowa. Ameryki—mówił Hoover—nikt nie może posądzać o imperjalizm. Jest on przeciwny naszym ideałom wolności ludzkiej.

Budujemy całkowicie nowy system ekonomiczny, społeczny i polityczny, oraz chcemy wykluczyć użycie siły ze stosunków międzynarodowych. Podniósłszy dalej znaczenie paktu Ligi, Hoover stwierdził, że amerykańscy mężowie stanu byli zawsze zwolennikami Międzynarodowego Trybunału.

Zastrzeżenia Ameryki w tej sprawie nie oznaczają żadnych specjalnych przywilejów, ale tylko potrzebę jasności w kwestjach podrzędnych wobec głównego celu.

Decyzja Ameryki nienależenia do Ligi Narodów spowodowana była niechęcią do mieszania się w rozmaite zatargi między innemi narodami.

Podkreśliwszy dalej coraz lepsze stosunki z Ameryką południową, Hoover zapowiedział zwołanie specjalnej sesji kongresu celem przedyskutowania sprawy pomocy rolnictwu, oraz omówienia ewentualnych zmian na placówkach dyplomatycznych stanów Zjednoczonych.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

Zjazd Zw. Kółek i Organizacyj Roln. Wileńszczyzny.

Pierwszy dzień obrad.

W dniu wczorajszym rozpoczęły się w Wilnie obrady Walnego Zjazdu delegatów Związku Kółek i Organizacyj Rolniczych Wileńszczyzny Zjazd poprzedziło nabożeństwo w kościele św. Jakóba.

Otwarcie Zjazdu nastąpiło o godz. 9-ej w lokalu przy ul. Ad. Mickiewicza 33-a.

W zastępstwie nieobecnego z racji choroby prezesa Związku Trzeciaka — zjazd zagaił *vice-prezes poseł Tauroginski*, poczem nastąpiły wybory Prezydjum, które ukonstytuowało się w sposób następujący: przewodniczący — komisarz ziemski w Mołodecznie *p. Bukowski* oraz członkowie: *ks. Kozłowski*, p. p. *Jasiński* i *Szaniawski*.

Na zjeździe był obecny pan wojewoda Raczkiewicz, który w krótkiem przemówieniu powitał przybyłych na zjazd delegatów. oraz podkreślił zasługi Związku na polu podniesienia stanu rolnictwa. Przemówienie swoje p. wojewoda zakończył życzeniami dalszej owocnej pracy.

Po odczytaniu protokułu z poprzedniego Zjazdu — wygłoszono sprawozdanie z działalności kółek i organiz. rolnicz. ziemi wileńskiej za rok 1928. Jak wynika ze sprawozdania. przewodnią myślą wszystkich prac Związku, było zawsze dążenie do podniesienia kultury rolnej kraju przez zwiększenie produkcji naszych gospodarstw.

Jako Organizacja Społeczno-Rolnicza, Związek prace swe i poczynania opierał na możliwie największej współpracy miejscowych rolników. Związek starał się prace ich skierować na najpewniejsze i najkrótsze drogi, prowadzące do wspólnego celu wszystkich rolników t. j. do podniesienia stanu gospodarstw i powszechnego dobrobytu.

Dalej ze sprawozdania dowiadujemy się, iż w roku 1928 przybyło 66 nowych organizacyj, na które składają się: I) powiatowe Związki kółek i organ rolniczych w Mołodecznie i Wilejce, II) kółka rolnicze na terenie prawie wszystkich powiatów województwa wileńskiego oraz mleczarnie spółdzielcze, kółka kontroli obór, kasy i banki spółdzielcze.

Podkreślić należy, iż do Związku należą 3 organizacje o zakresie pracy na całe województwo. a mianowicie: Wileńskie T-wo Ogrodnicze. Towarzystwo Pszczelnicze ziemi Wileńskiej i Związek Hodowców Drobiu ziemi Wileńskiej.

Bardzo intensywną pracę Związek rozwinął w dziale oświaty rolnej. Między innemi urządzono szereg kursów krótkoterminowych rolniczo-hodowlanych na których jednocześnie prowadzono wykłady z ogrodnictwa, pszczelnictwa i rachunkowości rolnej.

Ogółem całość poszczególnych kursów przesłuchało 2145 rolników.

Niemniej skuteczne prace przeprowadzono w działach: rolnym, hodowlanym i pszczelniczym.

Z kolei wygłoszono sprawozdanie komisji rewizyjnej, które zostało przyjęte, przez aklamację.

Po dwugodzinnej przerwie obiadowej; na porządek dzienny obrad wpłynął plan pracy i budżet na rok 1929/30.

Plan pracy na nowy rok budżetowy dzieli się na działy: administracyjny, oświatowy, rolny, hodowli, ogrodniczy, rachunkowości rolnej oraz dział budownictwa ogniotrwałego.

Wychodząc z założenia, iż podniesienie kultury rolnej w znacznej mierze zależy od podniesienia stanu oświaty rolnej, Związek zamierza pracę oświatową postawić w nowym roku budżetowym na bardzo wysokim poziomie.

Na czoło prac działu rolnego wysuwają się konkursy z uprawy poszczególnych roślin oraz doświadczalnictwo. Doceniając wielkie znaczenie konkursów, jako jednego z najbardziej celowych sposobów pracy do podniesienia stanu kultury rolnej. Związek zamierza wysunąć je na czoło prac w tym dziale prowadzonych.

Motywem zasadniczym prac w dziale hodowli będzie organizacja mleczarń spółdzielczych oraz usprawnienie prac już egzystujących.

Mleczarń spółdzielczych zorganizowanych przez Związek w chwili obecnej na terenie województwa istnieje 38, w roku przyszłym przewidziana jest organizacja 10 nowych.

Prace działu ogrodniczego pójdą przedewszystkiem w kierunku zakładania racjonalnych sadów owocowych.

Wobec braku zbytu u nas na owoce i w związku z tem panujących niskich cen. zwłaszcza w okolicach dalej od kolei położonych, bardzo aktualną staje się kwestja organizacji przetwórni owocowych. Obecnie istnieją już dwie tego rodzaju przetwórnie. W roku przyszłym Związek zamierza zająć się organizacją dwóch dalszych.

W planie pracy na rok przyszły poruszona została również niezwykle ważna dla wsi naszej sprawa braku budulca. W związku z tem zw. kół i org. roln. projektuje uruchomienie narazie tytułem próby, po jednej w powiecie—wypożyczalni maszyn do wyrobu pustaków, dachówki cementowej ołaz cembrowin studziennych.

W dalszym ciągu obrad wywiązała się dyskusja nad budżetem na rok 1929/30. Wobec tego, że lista mówców nie została wyczerpaną — dalszy ciąg sprawozdania budżetowego podamy w numerze jutrzejszym.

Bezpłatne przedstawienie dla uczestników zjazdu w teatrze Polskim—zakończyło pierwszy dzień obrad.

Giełda warszawska z dn. 4. III. b.m.

WALUTY I DEWIZY:

Dolary	8,89—8,87
Belgja	123,86½—123,55½
Holandja	357,20—356,30
Londyn	43,27½—43,17
Nowy York	8,90—8,86
Paryż	34,82½—34,74
Praga	26,40½—26,34
Szwajcarja	171,52—171,10½
Marka niemiecka	211,63
Stokholm	238,33—237,73

Walne zgromadzenie Wileńskiego Prywatnego Banku Handlowego.

Okres zwyczajnych walnych zgromadzeń rocznych otworzył w tym roku najstarszy na kresach wschodnich bank krótkoterminowego kredytu, jakim jest Wileński Prywatny Bank Handlowy. Zwyczajne walne zgromadzenie odbyło się w Wilnie w dniu 28 lutego b. r. przy udziale 14 akcjonarjuszów, reprezentujących osobiście lub z plenipotencji 7.919 akcyj. Obradom przewodniczył wiceprezes Rady p. Stanisław Bochwic. Sprawozdanie za rok ubiegły składał p. dyr. Stanisław Riedel, podkreślając dalszy pomyślny rozwój instytucji, wyrażający się cyframi jak następuje:

wkłady wzrosły o 40 proc.
do sumy zł. 5.921.390.77
dyskonto wzrosło o 40 proc.
do sumy zł. 3.816.097.65
r-ki bież. (On Call) wzrosły o 39 pr.
do sumy zł. 3.857.600.08
inkaso wzrosło o 83 proc.
do sumy zł. 3.405.899.89
suma bilansowa wzrosła o 35½ proc.
do sumy zł. 13.464.371.66

Suma protestowanych weksli stanowi 0,65% sumy porfelu wekslowego, wskazuje ona na ostrożną politykę dyrekcji.

Koszty handlowe stanowią 48% zysków brutto.

Znaczne jest jednak obciążenie z tytułu podatków i świadczeń socjalnych, których udział w ogólnych dochodach wyraża się w 60%.

Po wysłuchaniu sprawozdania walne zgromadzenie jednogłośnie zatwierdziło, przedstawione przez Dyrekcję i aprobowane przez Radę, bilans oraz rachunek strat i zysków, zamykający się zyskiem w kwocie złotych 61.771.19, która to suma została podzielona, jak następuje:

zł. 6.177.12 na kapitał zapasowy,
„ 40.000— „ dywidendę,
„ 1.500— „ cele społeczne,
„ 14 094.0 „ podatki za rok 1928.

Wybory do Rady dały wynik następujący: pp. Aleksander Meysztowicz, b. minister sprawiedliwości, Ludwik ks. Czetwertyński, Hipolit Gieczewicz i Maciej Jamontt; Komisja Rewizyjna wybrana została ponownie w składzie uprzednim, a mianowicie: członkowie — Jerzy hr. Czapski, Bronisław Kowerski, Józef Korolec, Witold Turkuł i Karol Zabko-Potapowicz, zastępcy: Kazimierz Dmochowski i Władysław Osiecimski.

Sfery gospodarcze Wileńszczyzny domagają się pomocy od rządu.

Zeszłoroczny nieurodzaj oraz tegoroczne niezwykle silne mrozy odbiły się bardzo ujemnie na stanie interesów miejscowych sfer kupieckich. W związku z powyższem w ubiegłą sobotę odbyło się wspólne posiedzenie przedstawicieli Związku kupców żydowskich i Stowarzyszenia kupców i przemysłowców chrześcijan. Przedmiotem narad była sprawa państwowej akcji pomocy gospodarskiej dla Wileńszczyzny. W wyniku obrad postanowiono wyłonić delegację, która w dniu dzisiejszym przedłoży p. wojewodzie obszerny memorjał. Jak się dowiadujemy postulaty zawarte w powyższym memorjale zostały zaakceptowane przez Związki drobnych handlowców i Związki rzemieślników. Delegacja więc będzie reprezentowała 6 wileńskich zrzeszeń gospodarczych Wileńszczyzny.

SEJM I SENAT.

Zakończenie dyskusji nad projektem B. B. o zmianie Konstytucji.

(Telefonem z Warszawy).

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu zakończono wreszcie debatę nad projektem klubu B. B. w sprawie zmiany Konstytucji.

Z czeredy wczorajszych mówców jedynie dwa przemówienia były wysłuchane z większym zainteresowaniem. Posłami, którym poświęcona była większa uwaga są wiceprezes klubu B. B. i pos. *Marjan Zyndram-Kościałkowski* oraz zastępca referenta projektu zmiany Konstytucji pos. *Jan Piłsudski*. Właściwie te przemówienia które podajemy na innem miejscu, należy uważać za zamknięcie całej dyskusji, albowiem były one odparciem wszystkich zarzutów. jakim w toku ogólnej dyskusji uległ projekt, a jednocześnie powtórzeniem i syntezą uzasadnienia projektu klubu B. B.

Mowa pos. Kościałkowskiego i mowa pos. Jana Piłsudskiego, wysłuchane z dużem zainteresowaniem, odparowały te krytyczne uwagi, jakie nasunęły się przedstawicielom opozycji.

Po zamknięciu dyskusji Sejm uchwalił nagłość wniosku posłów Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem w sprawie natychmiastowego przyjścia z pomocą ludności północnych powiatów województwa Wileńskiego oraz miasteczek tego województwa, dotkniętych klęską głodu. Wniosek ten, który w całości podaliśmy w numerze niedzielnym „Kurjera Wileńskiego", motywował pos. Sapieha z klubu B. B. Wniosek przeszedł niemal jednomyślnie.

W ten sposób wczorajsze posiedzenie Sejmu zakończyło się o północy.

Mowa pos. Zyndram Kościałkowskiego.

Pos. Kościałkowski na wstępie zaznacza, że kiedy Marszałek Piłsudski w maju 1926 roku dążył do usunięcia czynników, które wówczas rządziły Polską, lewica całą siłą popierała ten czyn,—lecz zawiódł on ją wówczas tem, że nie poszedł na lep tych partyj, lecz, jak najprawdziwszy demokrata stał zawsze ponad partjami. **Projekt B. B. dąży tylko do wzmocnienia władzy Prezydenta i usprawnienia rządu, bez uszczuplenia praw obywateli. W pewnych artykułach tego projektu nawet obywatel otrzymuje więcej praw, niż dotychczas.**

W Polsce dawno już mógł istnieć dyktator, był bowiem okres, w którym, widząc w Marszałku Piłsudskim symbol silnej władzy, do której naród polski tęskni od wieków, poważni obywatele różnych odcieni politycznych byli za tem, aby Marszałek jaknajszybciej wziął w swoje ręce dyktaturę, lecz on tego nie chciał zrobić. jak to kilkakrotnie wyjaśnił, a jednym z powodów było to, że w pojęciu Marszałka dyktatura wywołałaby w umysłach obywateli szkodliwe zmiany dla państwa, gdyż przestaliby oni myśleć o losach tego państwa i czuć się zań odpowiedzialnymi. Konstytucja z 17 marca nie była dotychczas wykonywana. Przepisy o Najw. Izbie Gospodarczej, izbach handlowych i przemysłowych dopiero teraz zystały wprowadzone. Władza wykonawcza była słaba. **Było sejmowładztwo, społeczeństwo zanarchizowane.** W niektórych kołach zaczęto wątpić już, czy będziemy mogli utrzymać naszą samodzielność gospodarczą.

Tworzenie władzy wykonawczej przez Sejm stanowiło nieszczęście naszego państwa do maja 1926 roku. Dopiero czyn Marszałka Piłsudskiego wydobył Polskę z tej sytuacji. Obecnie marszałek Daszyński w broszurze swej powiada, że rządy polskie przejęły się poczuciem własnej nicości i ze **u nas rząd ma trzy drogi: przekupuje Sejm, poddaje się, albo ucieka, — ale nigdy nie walczy.**

To też w chwilach ciężkich dla państwa Sejm wyrzekł się swej władzy i przekazywał ją rządowi. Tak było, gdy Polska stanęła na krańcu ruiny finansowej. Sejm oddał władzę w ręce Grabowskiego i uczynił to wówczas z lekkiem sercem. Rewizja konstytucji z roku 1926 wyraźnie zmienia stosunek wzajemny Sejmu, Prezydenta i Rządu na korzyść tych dwuch ostatnich czynników przez danie Prezydentowi prawa rozwiązywania Izby.

W projekcie lewicy prezydent również zachowuje prawo rozwiązywania Sejmu przed upływem kadencji. Jeżeli lewicy idzie o zniesienie Senatu, to trzeba dać coś w miejsce Senatu, jakiś czynnik kontrolujący, hamujący, naprawujący pewne rzeczy, któreby z Sejmu wyjść mogły. Więc lewica nie powinna przeszkadzać, ażeby Prezydent miał prawo veta. Co do wyboru Prezydenta, to niesłuszne jest twierdzenie, jakoby projekt B. B. oznaczał niewiarę w naród—cechuje go tylko niewiara w dotychczasowy system parlamentarny.

Jest rzeczą bardzo ciekawą, czemu ci, którzy są za powszechnym wyborem posłów, nie chcą tego prawa dać narodowi, kiedy idzie o Prezydenta. Każdy obywatel polski jest stęskniony do silnej władzy, jeżeli będzie pewny, że władza odeń pochodzi i będzie karnym i posłusznym obywatelem, gdyż takiej władzy od niego pochodzącej on właśnie pragnie. Wielkość państwa i jego życie gospodarcze wymaga, ażeby Polska była mocarstwem i miała władzę wykonawczą skarmonizowaną z władzą ustawodawczą.—Myśmy—oświadcza mówca—wypowiedzieli wojnę egoizmowi klasowemu, partyjnemu i osobistem.

Mowa pos. Piłsudskiego.

Pos. Piłsudski, zatrzymując się na wprowadzeniu czynnika wojskowego w życie polityczne odpowiada na zarzut, że wojskowi będą głosowali na rozkaz, przyczem wykazuje, że można znaleźć różne inne organizacje, gdzie także się głosuje na rozkaz, np., związki zawodowe. Mówi się dużo, że to wprowadza politykę do wojska. Tak można było mówić w dawniejszych czasach, kiedy polityka była udziałem tylko pewnej kategorji osób. Co się tyczy zasadniczych podstaw projektu, to projekt B. B. nie znosi zdobyczy demokracji.

Prawo veta zostało wysunięte przez kilka klubów. Widocznie nie jest to chęć zaprzeczenia prawom demokracji, lecz chęć powiększenia czynnika rozwagi ustawodawczej, a jeżeli Prezydent ma być tym czynnikiem rozwagi, to trzeba jego powagę podnieść przez odpowiednie wybory. Należy rozdzielić sprawy, które ma regulować Prezydent od tych, które ma regulować parlament. Forma dekretu jest ułatwieniem ustawodawstwa dla pewnych spraw. Dekret powinien mieć siłę i powagę, jak każda ustawa i przez ciało ustawodawcze powinien być traktowany na równi z ustawą.

Wniosek o zmianie Konstytucji lewicy sejmowej.

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu wpłynął do laski marszałkowskiej wniosek projektu zmiany niektórych artykułów Konstytucji, podpisany przez P. P. S., Wyzwolenie i Stronnictwo Chłopskie i zaopatrzony odpowiednią liczbą podpisów t.j. 111. Wniosek ten zostanie opracowany przez Sejm, zgodnie z regulaminem, za dni 15 od dnia złożenia do laski marszałkowskiej.

Stanu oblężenia w Besarabji nie będzie.

WIEDEŃ, 3-III. (Pat). „Neues Wiener Tageblatt" donosi z Bukaresztu, że od dłuższego czasu prasa liberalna, jak również partja liberalna, prowadziły ostrą walkę, zmierzającą do przywrócenia stanu oblężenia w Besarabji. W kwestji tej została wybrana komisja, która wczoraj, po trzytygodniowym pobycie w Besarabji, powróciła do Bukaresztu. Na podstawie sprawozdania tej komisji nie nastąpi przywrócenie stanu oblężenia w Besarabji.

Niebywałej siły huragany.

BIAŁOGRÓD, 4/III (Pat). W okręgu Suszaku niezwykłej siły huragan wieje od strony Adrjatyku. Wszystkie połączenia telegraficzne i telefoniczne uległy całkowitemu zniszczeniu. Stacja kolei żelaznej Draga w pobliżu miasteczka Senj (Segna) siłą huraganu została całkowicie zniesiona z powierzchni ziemi. Identyczny cyklon panuje również na morzu.

We Włoszech.

RZYM, 4.III. (Pat.). Nad północną i środkową częścią kraju przeciągnął huragan, który poczynił znaczne szkody na linjach tramwajów elektrycznych i przerwał w wielu miejscach komunikację telefoniczną i telegraficzną. Na wielu drogach ruch jest utrudniony, gdyż na jezdnię zwaliło się wiele drzew, połamanych przez burzę.

Echa nadużyć w Kuratorjum Szkolnem

Proces przeciwko p. Alf. Rachalskiemu.

Wczoraj po raz już drugi znalazł się na wokandzie Sądu Okręgowego w trybie uproszczonym proces przeciwko p. Alfredowi Rachalskiemu oskarżonemu o oszczerstwo w druku z powodu zamieszczenia przez oskarżonego w prasie szeregu artykułów w sprawie nadużyć w kuratorjum, czyniąc odpowiedzialnym za nie w znacznym stopniu ówczesnego kuratora okręgu szkolnego w Wilnie p. Zygmunta Gąsiorowskiego.

W artykułach tych urząd prokuratorski dopatrzył się cech przestępstwa z art. 533 K. K. i autora artykułów postawił w stan oskarżenia o oszczerstwo.

W pierwszym terminie sądzenia tej sprawy t. j. w dn. 9 stycznia r. b. p. Gąsiorowski, który był powołany przez oskarżenie jedynie w charakterze świadka, chcąc mieć, wpływ na tok procesu, wniósł powództwo cywilne przeciwko osk. Rachalskiemu o 1 złotówkę tytułem odszkodowania za doznane krzywdy moralne i jako taki prosił o wezwanie szeregu świadków, a między innymi p. Stefana Świderskiego ówczesnego naczelnika wydziału szkolnictwa średniego w kuratorjum i zastępcy kuratora. Z tych względów sprawa została odroczona.

Wczoraj w drugim terminie do sądu—prócz kilku świadków z p. Świderskim, który obecnie pełni obowiązki w Toruniu—nie stawił się również i powód cywilny p. Zygm. Gąsiorowski, obecny kurator okręgu brzeskiego, wnosząc przez swego pełnomocnika mec. Zb. Jasińskiego zaświadczenie lekarskie o swej chorobie, która przeciągnąć się ma miesiąc i prosząc o odroczenie sprawy na inny termin.

Sąd sprawował czł. sądu okr. p. sędzia Okulicz-Rackiewicz, oskarżenie zaś wnosił tym razem prokurator p. R. Rauze.

Po załatwieniu formalności, zabrał głos oskarżyciel publiczny występując z wnioskiem o odroczenie sprawy i przesłanie jej do uzupełniającego śledztwa, a to z tych względów, iż osk. Rachalski załączył do sprawy uwierzytelniony notarjalnie odpis pisma Izby Okr. Kontroli Państwowej w Wilnie z dn. 23. III. 1925 r. do prezesa Naj. Izby Kontroli Państwa w Warszawie w sprawie nadużyć w kuratorjum.

Z pisma tego wynika, że ówczesnemu kuratorowi okr. szk. wil. p. Z. Gąsiorowskiemu czyniono cały szereg zarzutów z powodu zauważonych w czasie przeprowadzanej kontroli kuratorjum: wykroczeń i nadużyć jak: bezczynność władzy, przekroczenie zakresu władzy i uprawnień oraz wadliwą i nielegalną działalność.

Pismo obejmujące 20 stron, w tym ostatnim punkcie między innymi, wyszczególnia wypadki następujące:

Nieprawidłowe dysponowanie przyznanymi kredytami, przez wielokrotne podnoszenie sum budżetowych nietylko na niewłaściwe cele, lecz nieraz na zaspokojenie potrzeb, niemających żadnego prawnego uzasadnienia; wydawanie zaliczek na koszta podróży urzędnikom, którzy niewyliczyli się z poprzednio podjętych zaliczek; wydawanie zaliczek rzekomo na koszta podróży urzędnikom, którzy wcale w podróży służbowej nie byli; przyznanie i wydanie renumeracji w kwocie 300 zł. urzędnikowi Wenkowi, po zwolnieniu go ze służby; uwzględnieniu wydatków na sieeping przy zwrocie kosztów podróży; szerokie korzystanie z sum budżetowych dla osobistych swych potrzeb; otrzymanie 750 zł. podniesionych rzekomo na wypłatę fikcyjnej osobie pod nazwiskiem Szczęsnolewicza tytułem zaliczki zwrotnej; pobranie z sum Jagiellońskich 338.893 mk. i t. p. inne czynności.

Otóż prokurator w złożeniu tego dowodu dopatrzył się cech przestępstwa, przewidzianego w art. 157 K. K. t. j. świadomie fałszywego oskarżenia, co grozi karą do 6 lat domu poprawczego, podczas gdy art. 533 K. K. zaledwie kilkamiesięcznem więzieniem i dlatego domagał się rozszerzenia oskarżenia przeciwko p. Rachalskiemu.

Wniosek tem popierał gerąco pełnomocnik p. Gąsiorowskiego p. mec. Jasiński.

Wywiązała się ożywiona dyskusja między stronami, w której ze stony osk. p. Rachalskiego zabierali głos pp. mec. B. Szyszkowski i Miller, dowodząc bezzasadności wniosku oskarżycieli.

Wreszcie po kilkakrotnych replikach sąd zadecydował: wniosek prokuratora co do rozszerzenia oskarżenia oddalić, natomiast, mając na względzie umożliwienie powodowi cywilnemu wzięcia udziału w sprawie, tymbardziej, że jest on jednocześnie jedynym i istotnym świadkiem oskarżenia — sprawę odroczyć, zastrzegając, że stawiennictwo jego w następnym terminie jest bezwarunkowe.

Ka-er.

„KAZIUK".

To niewątpliwie najważniejszy dzień w Wilnie w tym całym poworocznym okresie. Święto przedziwnie wesołe, pogodne, choć pogoda niezawsze w niem dopisuje — zewnętrzna, wewnętrznej za to jest dużo w duszach, w umysłach wilnian.

Dzień nawskroś optymizmem przesycony. Wystarczy spojrzeć na ulicę Mickiewicza, między Wileńską a Łukiszkami, aby to zrozumieć. Te tłumy są niemal rozbawione, humory wszyscy mają „złote", pełen humoru jest cały rynek Łukiski.

Humorystyczne są nawoływania przekupniów w tym samym tonie odpowiedzi kupujących lub—oglądających tylko. Scisk (często sztuczny) gwar, ruch, hałas ogólny, z którego wyrywają się pojedyńcze słówka i giną znów w stłoczonej masie.

Tegoroczny „Kaziuk" różnił się nieco od innych. Przedewszystkiem pozbawiony był swego niezmiernie ważnego atrybutu, mianowicie: nie miał — błota. Była za to wściekła Slizgawica a w lodowej zwierzchni rynkowe wyboje przeraźliwe, że nogi mógł łamać każdy, kto chciał i kto nie chciał. Coprawda pierwszych było niewielu (e), drugich więcej, ogólnie biorąc: przewracających się sporo. Niejedna też niewiasta tam upadła, co jednak pozostawało szczęśliwie bez poważniejszych konsekwencyj, a kończyło co najwyżej na zbitej nożce.

Clou całego kaziukowego kiermarzu — to serca piernikowe, pysznie wzorzyste, bajecznie kolorowe, płonące, krzyczące na straganach głośniej niż ich właściciele, zachwalający dobroć i krasę swoich lukrowanych arcydzieł. Kto gdzie— i kiedykolwiek zgubił serce, tutaj je szukać przychodzi na kiermaszu, często z tą, która serce to znalazłszy posiada,o czem niebaczny ów poszkodowany jak większość podobnych mu zapomina, szukając tego co zgubił nie we właściwem miejscu.

Przelewają się fale tłumu gęstą, zbitą ciżbą, porywając opornych mimo ich głośnych protestów.

— Ajajajaj! Kto sie tak picha!

— Buożesz, kiedy sie pchajo! Nu, chodź na tamta strona...

— Smorgońskie, prawdziwe cukrowe, waniljowe...

Ach to jeszcze jeden gwóźdź Kaziukowy, bez którego niepodobna by sobie kiermaszu wyobrazić.

— Kupujcie panowie, kupujcie obwarzanki...

— Panowie tylko?! A panie to nie?!...

Zmieszała się kobiecina przy straganie mocno i umilkła na chwilkę zdekoncertowana wielce...

Mały był w tym roku dowóz ze wsi. Mróz i zawieje stanęły na przeszkodzie.

I jeszcze jednem różnił się „Kaziuk" tegoroczny od poprzednich: był znacznie zimniejszy. Nastąpił po serji ciężkich mrozów, najcięższych z tych, które starzy ludzie pamiętają, czego pozostałością jest ta skorupa lodowa pokrywająca rynek. Jeszcze w niedzielę hulał wiatr mroźny ze śniegiem zadmuchując nim wątłe straganiki.

Ale dziś w dzień patrona kraju już jest inaczej — cieplej, pogodniej. Jest to jakgdyby moment przełomowy, kończący najcięższy, sroższy okres zimy, wesoły pełen optymizmu, radości nawet — jak to już rzekliśmy — zapowiadający lepsze czasy, — wiosnę — upragnioną... a może — i coś więcej...

Ask.

Klub P.P.S. złożył w Sejmie projekt ustawy o szkolnictwie dla mniejszości narodowych. Projekt jest opracowany nader starannie i szczegółowo i uwzględnia potrzeby oświatowe Białorusinów. Litwinów, Ukraińców i Niemców w całej pełni. Projekt ustawy o szkolnictwe żydowskiem ma być złożony osobno.

Poprzestajemy na razie na zanotowaniu tego doniosłego i sensacyjnego w obecnej sytuacji wystąpienia P.P.S. odkładając ocenę projektu do jednego z najbliższych numerów.

Pięć lat ciężkiego więzienia za anarchizm.

TARNÓW. 4. 3. Pat. Dziś o godzinie 5 rano zakończyła się przed sądem przysięgłych pierwsza w Polsce rozprawa o anarchizm. Przed trybunałem stanął niejaki Jakób Flied vel Umański Urban, pseudonim Janek, lat 20, przynależności rosyjskiej, bezwyznaniowy, oskarżony o należenie do organizacji anarchistycznej federacji polskiej.

Po długich naradach trybunał ogłosił wyrok, skazujący oskarżonego na 5 lat ciężkiego więzienia, z zaliczeniem aresztu śledczego wynoszącego 11 miesięcy. Pozatem, ze względu na spełnienie winy przed wejściem w życie ustawy amnestyjnej, darowano skazanemu połowę kary. Jako okoliczność łagodzącą przyjęto młody wiek oskarżonego. Oskarżony zgłosił trzy dni do namysłu.

WIEŚCI i OBRAZKI Z KRAJU.

Walny Zjazd Zw. Kółek i Organizacyj Rolniczych pow. mołodeczańskiego.

Dniu 24 lutego w sali posiedzeń sejmiku mołodeczańskiego odbył się doroczny walny zjazd delegatów Kółek i Organizacyj Rolniczych powiatu mołodeczańskiego pod przewodnictwem p. Bukowskiego komisarza ziemskiego. Zagaił zjazd i powitał zebranych prezes powiatowego związku Kółek i Organizacyj Rolniczych p. Cieślikowski.

Nadmienić wypada, iż mimo fatalnej pogody i zawiei, jaka w dniu tym panowała na terenie powiatu— na zjazd przybyło 29 delegatów z odległości do 40 kilometrów końmi. —Fakt ten świadczy dobitnie o zwięzi organizacyjnej powiatowego związku.

Obrady Zjazdu odbyły się według następującego porządku dziennego: 1) sprawozdanie delegatów poszczególnych Kółek z działaleości za rok 1928, 2) sprawozdanie Zarządu Związku i Komisji Rewizyjnej oraz wybory nowych władz Związku, 3) plan pracy na okres dalszy i budżet na 1929/30, 4) wojewódzki zjazd delegatów Kółek i Organizacyj Rolniczych w Wilnie w dniu 4 i 5 marca r. b. 5) sprawy bieżące i wolne wnioski.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego p. Heryk Sylwestrowicz powitał zebranych delegatów Kółek i złożył życzenia dalszej owocnej pracy, poczem przystąpiono do poszczególnych punktów obrad.

Ogółem zdali sprawozdania z działalności przedstawiciele 12 Kółek Rolniczych z ogólnej liczby 24 Kółek. Ze sprawozdań wynikało, że ogólna ilość członków we wspomnianych wyżej 12 Kółkach wynosi 335 osób. 2) W imieniu i z upoważnienia Zarządu Powiatowego Związku Kółek i Organizacyj Rolniczych złożył sprawozdanie agronom powiatowy p. Żukiel, a sprawozdanie Komisji Rewizyjnej p. Józef Drozd. Tak sprawozdanie Zarządu jak i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej przyjęto do zatwierdzającej wiadomości i udzielono władzom Związku absolutorjum.

W myśl statutu Zarząd Powiatowego Związku i Komisja Rewizyjna zgłosiły swą dymisję, wobec czego przystąpiono do wyborów nowego zarządu Powiatowego Związku Kółek i Organizacyj Rolniczych. Do składu Zarządu P. Z. K. R. powołano: Bolesława Bukowskiego, Marcelego Szymankiewicza, Wacława Cieślikowskiego, Józefa Drozda i Leona Matelunasa oraz jako zastępcę Klemensa Nejranowskiego. W razie braku w przyszłości kompletu upoważniono Zarząd do uzupełnienia tegoż osobami p. p. Stanisława Pawłowicza i ks. Nikodema Kozłowskiego Do Komisji Rewizyjnej wybrano p. p. Walentego Mordusewicza, Stanisława Garlińskiego i Karola Boczonia. W imieniu i z upoważnienia Zarządu p. Żukiel odczytał plan pracy i budżet na 1929/30 rok, które przyjęto bez zmian. Następnie przyjęto wniosek p. Matelunasa aby przy układaniu przez Sejmik dodatkowego budżetu dążyć do wstawienia w tym budżecie sumy 500 złotych, jako zapomogi dla popierania hodowli drobiu dla zbiornic jaj przy mleczarniach. Jako delegaci na zjazd Związku Kółek i Organizacyj Rolniczych w Wilnie w dniu 4 i 5 marca r. b. zostali wybrani p.p. Ali Szabanowicz i Paweł Jurecki. W wolnych wnioskach postanowiono prosić Sejmik Mołodeczański o przekazanie punktów czyszczenia nasion do wyłącznej dyspozycji Powiatowego Związku Kółek Rolniczych, gdyż w większości wypadków, stan maszyn i narzędzi w punktach, ulokowanych przy Urzędach Gminnych jest niżej wszelkiej krytyki.

Po zreferowaniu walnemu zebraniu stanowiska, zajętego przez Zarząd Powiatowego Związku Kółek i Org. Koln. w sprawie skoordynowania prac rolnych na terenie powiatu, oraz w związku z wykonaniem budżetu rolnego Sejmiku, przewodniczący odczytał następującą uchwałę Zarządu Powiatowego Z. K. i Org. Roln.:

Powiatowy Zarząd Z. K. i O. R. wychodząc z założenia; a) że bezpośrednie wykonywanie przez Wydział Powiatowy programu rolnego Sejmiku jest zasadniczo nie wskazane i że w pracy powyższej Sejmik winien oprzeć się na organizacjach społeczno-rolniczych, b) że najracjonalniejszym wyrazem wspomnianego wyżej oparcia się Sejmiku jest subsdjowanie istniejących organizacyj rolniczych, c) że wykonywanie zamierzeń rolniczych Sejmiku równocześnie przez kilka organizacyj rolniczych działających na tymsamym terenie jest wielce utrudnione, a w wielu wypadkach wręcz niemożliwe. d) że wobec powyższego wspomniane oparcie się winno posiadać charakter subsydjowania tylko jednej z dwuch istniejących na terenio powiatu organizacyj rolniczych w granicach ustalonego przez Sejmik budżetu i przy ścisłej współpracy i kontroli Sejmiku, na posiedzeniu swem w dniu 4-II r. b. uchwalił: celem wykonania w roku 1929/30 prac rolnych Sejmiku Mołodeczańskiego prosić tenże Sejmik o przyznanie dla Związku Kółek Rolniczych subsydjum w wysokości objętej całym budżetem działu rolnego Sejmiku Mołodeczańskiego.

Po krótkiej, lecz nadzwyczaj ożywionej dyskusji w sprawie przekazania przez Sejmik wykonania całokształtu prac rolnych i budżetu rolnego Sejmiku tylko jednej z istniejących na terenie powiatu organizacji rolniczych, zebrani jednogrześnie, na wniosek p. Kopczyńskiego uchwalili:

Całkowicie podzielić planowisko Zarządu i zobowiązać nowy Zarząd do bezwzględnego zachowania nadal tego samego stanowiska i dodążenia, ażeby powyższe prace zostały powierzone wyłącznie Powiatowemu Związkowi Kółek i Organizacji Rolniczych. —

Na tem zjazd o godz. 17-tej zakończono.

Wiec poselski B. B. W. R. w Głębokiem.

Dnia 3 b. m. sala kina w Głębokiem zapełniła się delegatami z gmin oraz przedstawicielami miejscowego społeczeństwa z p. starostą na czele w celu wysłuchania przemówień posła dr. St. Brokowskiego i sekretarza B. B. p. Franciszka Świderskiego z Wilna. Poseł Brokowski zapoznajomił zgromadzonych z pracami budżetowemi Sejmu i wytknąwszy wady obecnej Konstytucji, przedstawił konieczność przeprowadzenia reformy, zawartej w projekcie konstytucyjnym Bezpartyjnego Bloku. Red. Świderski omówił najważniejsze sprawy gospodarcze województwa, organizację i działalność Bezpartyjnego Bloku.

Red. Swiderski zwrócił specjalną uwagą na wydatną pomoc rządu w dziedzinie stosowania ulg podatkowych i kredytowych oraz na akcję rządową dożywiania ludności, a zwłaszcza dziatwy na terenach dotkniętych klęską nieurodzaju, wreszcie mówił o komitetach prowincjonalnych obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego.

Przemówienia przyjęte były oklaskami i okrzykami na cześć Marszałka, poczem zgromadzenie jednomyślnie przyjęło rezolucje:

1) O gorącem poparciu projektu konstytucyjnego B. B. i wyrażeniu temu klubowi całkowitego zaufania i 2) o podziękowaniu czynnników rządowym za pomoc dotychczasową w rozszerzeniu jej w obecnym roku także i na dział robót publicznych.

Po wiecu odbyło się zebranie rady powiatowej i mężów zaufania B. B. W. R. na powiat dziśnieński, gdzie wyczerpująco omówiono szereg najpilniejszych spraw samorządowych, gospodarczych i społecznych powiatu.

Brasławszczyzna za projektem zmiany Konstytucji B.B.

Przedstawiciele ludności pow. Brasławskiego, zgromadzeni na zjeździe B.B.W.R., zwołanym przez Radę Powiatową dnia 1. III, b. r. jednomyślnie uchwalili poprzeć projekt zmiany Konstytucji, opracowany przez B. B., oraz przesłać panu prezesowi B, B. W. R. wyrazy uznania za jego niezmordowaną pracę obywatelską dla przyszłego mocarstwowego rozwoju Polski.

KRONIKA

MICKUNY.

— **Budowa domu ludowego w Mickunach.** W ubiegłą niedzielę w Mickunach odbyło się organizacyjne zebranie w sprawie budowy domu ludowego. Na zebraniu tem właściciel tamtejszego majątku p. A. Pillar von Pilchau wyraził gotowość ofiarowania na ten cel działki ziemi.

Z POGRANICZA.

— **Inspekcja pogranicza polsko-litewskiego.** Nowy dowódca 6-ej Brygady K. O. P'u pułk. Korewo w dniu wczorajszym wyjechał na pogranicze polsko-litewskie, gdzie przeprowadzi inspekcję podległych mu oddziałów KOP-u.

Silne lotnictwo to potęga państwa!

Przed obchodem imienin Marszałka Piłsudskiego.

Wymarsz wileńskiej drużyny „Strzelca“ do Belwederu.

Dnia 4-go marca r. b. o godz. 11-ej przed południem wymaszerowała z Wilna do Warszawy drużyna złożona z 22 strzelców pod dowództwem Komendanta Obwodu Fijałkowskiego celem złożenia p. Marszałkowi Piłsudskiemu w dniu Jego imienin hołdu i życzeń ziemi Wileńskiej i wręczenia adresu zaopatrzonego tysiącami podpisów.

Drużyna maszerując po kilkadziesiąt kilometrów dziennie przybędzie do Warszawy w dniu 17-go marca, poczem po jednodniowym odpoczynku weźmie udział w marszu drużyn strzeleckich w dniu 19-go marca z Sulejówka do Belwederu.

Na placu Napoleona.

Przed godziną 11 zebrali się koło Pałacu na placu Napoleona, skąd miał nastąpić wymarsz, członkowie Wileńskiego Komitetu Obchodu Imienin Marszałka, ustawiły się delegacje pułkowe, oficerskie i podoficerskie z wszystkich pułków tutejszych z orkiestrą 6 p. p. Legjonów, następnie przybył prezydent miasta Folejewski, naczelnik wydziału urz. wojew. Kaczmarczyk, starosta grodzki Iszora, komendant Policji Państwowej Izydorczyk, komendant Iwo Giżycki, wiceprezes okręgu Strzelca mjr. Dobaczewski, komendant okręgu Strzelca Muzyczko, przedstawiciele prasy i liczna publiczność. Tuż przed godziną 11 przymaszerowała drużyna strzelecka, w chwilę potem nadjechał p. wojewoda wileński Raczkiewicz w towarzystwie p. wicewojewody Kirtiklisa.

Przemówienie p. wojewody.

P. wojewoda wileński odebrawszy raport od komendanta drużyny wyruszającej do Warszawy zwrócił się z krótkiem przemówieniem do strzelców.

„Idziecie, mówił, ażeby wykazać swą sprawność i hart ducha, niema bowiem takiej przestrzeni, której nie przebyłyby serca polskie, ażeby złożyć hołd i cześć oddać Naczelnemu Wodzowi. Idziecie ażeby w imieniu własnem i całej ziemi Wileńskiej łącznie z przedstawicielami Wileńskiego Komitetu Obchodu Imienin Pana Marszałka nietylko złożyć Panu Marszałkowi Piłsudskiemu hołd, lecz także wyrazić wdzięczność Wielkiemu Synowi tej Ziemi Wileńskiej za to wszystko co dla niej zdziałał, za jej wskrzeszenie i opiekę jako też zapewnić Pana Marszałka, że w dniu Jego imienin wielkim chórem rozbrzmiewać będzie na całym obszarze ziemi Wileńskiej okrzyk: „Niech żyje Marszałek Józef Piłsudski“.

Zebrani powtórzyli ten okrzyk trzykrotnie, drużyna sprezentowała broń, orkiestra odegrała hymn narodowy.

Nastąpił wymarsz drużyny, żegnanej życzeniami szczęśliwego powrotu i poprzedzanej na terenie miasta Wilna przez orkiestrę.

Program obchodu imienin Marsz. Piłsudskiego w Wilnie.

W sobotę dnia 2 b. m. o godz. 18 obradował pod przewodnictwem prezydenta Folejewskiego w sali posiedzeń Rady Miejskiej komitet wykonawczy obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego. Przedstawiciele poszczególnych sekcyj złożyli sprawozdania z dotychczasowej pracy. Odczytano i zatwierdzono tekst stosownej odezwy do ludności. Uroczystości obchodu imienin obejmą nietylko sam dzień 19 marca, lecz również i poprzednie dwa dni, gdyż już w niedzielę 17 marca urządzony będzie szereg obchodów dla wojska. W wigilję imienin t. j. w poniedziałek 18 b. m. odbędzie się capstrzyk orkiestr wojskowych po ulicach Wilna.

Dnia 19 we wtorek, po nabożeństwach, odbędzie się defilada wojskowa, przysposobienia wojskowego, związków ze sztandarami. O godz. 12 min. 30 odbędzie się w auli uniwersyteckiej uroczysta akademja, urządzona przez senat akademicki U. S. B. wraz z wojskowością. O godz. 1 w sali miejskiej zabawa dla dzieci, urządzona przez Związek pracy społecznej kobiet i rodzinę wojskową.

Wyświetlony tu będzie stosowny film, poprzedzony okolicznościowem przemówieniem i koncertem. Po zabawie rozdanie pakietów ze słodyczami. O godz. 4 przedstawienie dla dzieci w Lutni. O godz. 4 w Sali Miejskiej przedstawienie kinematograficzne, wyświetlenie filmu pod tytułem: „Imieniny Marszałka“, poprzedzone przemówieniami i koncertem orkiestry. O godz. 8 min. 15 uroczysta premjera w Reducie. Odegrana będzie sztuka Fredry „Przyjaciele“. O godz. 10 min. 15 odbędzie się raut w pałacu.

Miasto będzie udekorowane i iluminowane.

KRONIKA

Wtorek 5 Marca	
Dziś:	Euzebjusza
Jutro:	Wiktora
Wschód słońca—	g. 6 m. 32.
Zachód „	g. 18 m. 8.

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dnia 4/III—1929 roku.

Ciśnienie średnie w milimetrach	752
Temperatura średnia	— 4° C
Opady w milimetrach	—
Wiatr przeważający	Północny

Uwagi: Pochmurno, drobny śnieg
Minimum: — 7° C.
Maximum: — 1° C.
Tendencja barometryczna: Wzrost ciśnienia.

OSOBISTE

— **Przyjęcie u p. wojewodziny Raczkiewiczowej.** Jak się dowiadujemy, począwszy od najbliższego czwartku, dnia 7 b. m. będą wznowione przyjęcia czwartkowe u p. wojewodziny Jadwigi Raczkiewiczowej w Pałacu. Przyjęcia te odbywać się będą w godzinach popołudniowych od 5-ej godz.

MIEJSKA

— **Przyjęcia u p. wojewody.** W dniu 4-go marca b. r. p. wojewoda Raczkiewicz przyjął m. in. delegację Komitetu Obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego, złożoną z p. Mieszkowskiej i p, Sobeckiego. Delegacja przybyła prosić p. wojewodę o przyjęcie protektoratu nad rautem, który odbędzie się w dniu 19 marca w Pałacu. P. wojewoda wyraził swą zgodę. Dalej przyjęty był p. Mrozowski, delegat głównego zarządu Związku podoficerów rezerwy R, P. w sprawach budowy sanatorjum w Druskienikach i inż. Saul Trocki dyr. Olejarni Kurlandzkiej w sprawach olejarstwa na terenie wileńszczyzny.

Ponadto p. wojewoda odbył konferencję z dyr. Banku Gosp. Kraj. z p. Szwykowskim w sprawach prac komisji gospodarczej Komitetu Regjonalnego.

SAMORZĄDOWA

— **Budżety poszczególnych gmin powiatu wileńsko-trockiego.** Na ostatnio odbytem posiedzeniu wydziału powiatowego sejmiku wileńsko-trockiego zatwierdzone zostały budżety poszczególnych gmin w następujących sumach:

gmina mejszagolska	77.225	zł.
„ podbrzeska	56.870	„
„ rzeszańska	66.396	„
„ niemenczyńska	77.455	„
„ mickuńska	72.650	„
„ szumska	60.848	„
„ worniańska	62.895	„
„ gierwiacka	49.943	„
„ rudomińska	64.001	„
„ solecznicka	60.723	„
„ turgielska	66.170	„
„ rudnicka	70.262	„
„ olkienicka	47.662	„
„ koniawska	48.348	„
„ trocka	62.236	„
„ orańska	23.088	„

Razem budżet sejmiku wileńsko-trockiego wynosi 765.781 zł.

SPRAWY ŻYDOWSKIE

— **Nowy zarząd Związku Kupców Żydowskich.** Na ostatnio odbytem zebraniu Związku Kupców Żydowskich dokonane zostały wybory nowego zarządu, który ukonstytuował się w sposób następujący: prezes — J. Szeskin, wice - prezesi: S. Trocki, A. Załkind, M. Zaytsznur i A. Olkienicki, sekretarz— A. Kabacznik, skarbnik -- E. Prużan, członkowie: E. Abramowicz, I. Cholem i W. Kryński.

SPRAWY ROBOTNICZE

— **wypłata zasiłków doraźnych dla bezr. pracowników umysł.** 27 ub. miesiąca Obwodowe Biuro Funduszu Bezrobocia dokonało wypłaty zasiłków doraźnych dla bezrobotnych pracowników umysłowych. Z akcji tej korzystało 53 bezrobotnych.

— **Przepełnienie miejsk. szpitala psychiatrycznego.** Wobec przepełnienia miejskiego szpitala psychiatrycznego — magistrat m. Wilna wydał zarządzenie wzbraniające przyjmowania nowych chorych. Jak się dowiadujemy, zostaną oni skierowani na koszt magistratu do szpitala psychiatrycznego na pomorzu lub do szpitala państwowego w Wilnie.

— **Posiedzenie komisji kulturalno-oświatowej.** We środę o godz. 8-ej wiecz. w lokalu magistratu odbędzie się posiedzenie miejskiej komisji kulturalno-oświatowej, na którem rozpatrzony zostanie dział wydatków kulturalno-oświatowych w preliminarzu budżetowym miasta na rok 1929/30.

— **Sprawa nowoczesnych jezdni.** We czwartek 7 b. m. w lokalu magistratu odbędzie się narada powołanych czynników nad sprawą wprowadzenia w Wilnie nowoczesnych jezdni.

— **Statystyka pożarów.** W miesiącu ubiegłym na terenie Wilna zanotowano 48 pożarów. W porównaniu z miesiącem poprzednim ilość pożarów w Wilnie wzrosła o 12.

— **Św. Kazimierz w urzędach i szkołach.** Wczoraj z racji dnia św. Kazimierza szkoły powszechne i gimnazja były nieczynne. Natomiast w urzędach państwowych i samorządowych praca odbywała się na dwie zmiany i żadnej przerwie nie uległa.

LITERACKA

— **65 Środa Literacka** odbędzie się w środę 6-go marca o 8 wiecz. w zwykłym lokalu w gmachu po-Bernardyńskim, przy ul. św. Anny 4, z udziałem dyr. Teofila Trzcińskiego, który swem niezwykle artystycznem wykonaniem piosenek staropolskich i francuskich zyskał sobie wielkie uznania i sympatje. Wstęp dla członków i zaproszonych gości.

ZE ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ

— **Z zebrania drobnych Kupców, Przemysłowców i Handlarzy Chrześcijan.** W dniu 3 b. m. w lokalu przy ul. Zawalnej 1 odbyło się zebranie Drobnych Kupców, Przemysłowców i Handlarzy Chrześcijan m. Wilna. Przewodniczył p. J. Borosewicz, sekretarzował pan W. Grzybowski. Pierwszy przemawiał przedstawiciel Sekretarjatu Wojewódzkiego B. B. W. R. który, po krótce skreślił zarys projektu naprawy naszej Konstytucji złożonego przez klub poselski B. B. Zebrani jednomyślnie uchwalili popierać akcję Bloku.

Następnie, omawiając sprawę podatków, w wyniku czego została uchwalona następująca rezolucja, domagająca się przeprowadzenia reformy całego systemu podatkowego w Polsce przy uwzględnieniu zasady sprawiedliwego i równomiernego obciążenia ludności tak wiejskiej jak i miejskiej, obniżenie stawki podatku obrotowego o jeden procent, wprowadzenia dalszych kategoryj świadectw przemysłowych dla handlu, rozłożenia na dwie raty półroczne spłaty należności za świadectwa przemysłowe oraz wobec niedawnych katastrofalnych mrozów i śnieżyc, które spowodowały zastój w handlu i przemyśle, liberalniejszego stosowania przepisów o egzekucji podatku obrotowego przez Urzędy Skarbowe.

W końcu była omawiana możliwość uruchomienia hurtowni, któraby zaopatrywała członków Związku na dogodnych warunkach we wszystkie niezbędne towary.

ZEBRANIA I ODCZYTY

— **Z Wileńskiego T-wa Lekarskiego.** We środę dn. 13-go b. m. o g. 7-ej wieczorem odbędzie się w lokalu Wil. Tow. Lekarskiego (Zamkowa 24) nadzwyczajne walne zebranie administracyjne członków T-wa z następującym porządkiem dziennym:

1) Przyjęcie regulaminu Komitetu Redakcyjnego Pam. Wil. Tow. Lekarskiego i Wydziału Lekarskiego U. S. B.

2) Wybór członków komitetu.

3) Wniosek Zarządu w sprawie przekazania bibljoteki T-wa Uniwersyteckiej Bibljotece Publicznej.

4) Wybór nowych członków T-wa.

RÓŻNE

— **Renumeracja za służbę podczas mrozów.** Podczas ostatnich silnych mrozów najcięższą służbę mieli pełniący funkcje zewnętrzne policjanci, kolejarze i pocztowcy. Wobec tego, że wielu z nich, pełniąc swe obowiązki, naraziło na szwank swe zdrowie, odnośne władze postanowiły wszystkim tym, którzy pełnili służbę na mrozie wypłacić renumerację w wysokości od 50 do 100 zł

— **Z posiedzenia sekcji Turystyczno-Propagandowej Wil. Woj. K-tu Powsz. Wyst. Kraj. w Poznaniu.** W dniu 28-go b. m. pod przewodnictwem inż. Siła-Nowickiego w gmachu urzędu wojewódzkiego odbyło się plenarne posiedzenie sekcji, na którem pp. przewodniczący trzech podsekcji, a mianowicie: finansowo-gospodarczej, komunikacyjnej i turystycznej zdali sprawozdania z wykonanych dotychczas prac.

Jak widać ze sprawozdań we wszystkich podsekcjach rozpoczęto intensywną pracę. Sekcja finansowo-gospodarcza pod przewodnictwem inspektora Ławrynowicza zajmuje się sprawą uzyskania odpowiednich pomieszczeń dla wycieczek i ich wyżywienia, oraz zdobycia środków finansowych.

Konserwator dr. Lorentz, jako przewodniczący sekcji turystycznej i przedłożył zebranym do zatwierdzenia opracow. tur projekt wycieczkowych dla zwiedzających Wilno i okolice oraz program kursów dla wyszkolenia przewodników; omawiana również była sprawa wydawnictw, polegających na opracowaniu krótkich opisów miejscowości i widoków, gdzie zostaną skierowane wycieczki.

Przewodniczący sekcji komunikacyjnej poinformował o kosztach przejazdu autobusami i samochodami po różnych turach oraz o wydanych zarządzeniach w celu doprowadzenia dróg do porządku. Zebrani uchwalili zwołać w najbliższym czasie organizacyjne zebranie oddziału wileńskiego Polskiego Touring Klubu.

— **Kurs jajczarski.** Z inicjatywy Związku Kółek i Organizacyj Rolniczych z. Wileńskiej w terminie od 4 do 7 marca r. b. zorganizowany zostanie w Wilnie kurs jajczarski dla kierowników spółdzielni jajczarskich.

Organizacja rautu.

Przed kilku dniami odbyło się pod przewodnictwem p. wicewojewodziny J. Kirtiklisowej i z udziałem p. marszałka Senatu J. Szymańskiego pierwsze organizacyjne posiedzenie komitetu, organizującego raut, mający się odbyć z inicjatywy Związku Strzeleckiego 19-go marca w dniu imienin Marszałka Piłsudskiego, w pałacu reprezentacyjnym. Na posiedzeniu zostały wyłonione komisje, które zajmą się organizacją rautu, mającego być jedną z głównych części programu uroczystości obchodu imieninowego

TEATR i MUZYKA.

REDUTA (na Pohulance).

— **Koncert Isserlisa.** Wileńskie Towarzystwo Filharmoniczne organizuje dziś i dnia 7 bm. dwa różne koncerty wszechświatowej sławy pianisty Juljusza Isserlisa, prof. państwowego Konserwatorjum w Wiedniu.

W programie: Chopin, Bach, Liszt, Strawiński, Skriabin, Debussy i in

Bilety do nabycia w „Orbisie“. Początek o godz. 8 m. 30.

REDUTA (na prowincji).

— Dziś w Augustowie komedja A. Słonimskiego — „Murzyn Warszawski“. ze Stefanem Jaraczem w postaci Hertmańskiego.

TEATR POLSKI (sala „Lutnia“).

— **Dawne piosenki... dawne dzieje...** Dziś odbędzie się w Teatrze Polskim, na rzecz Koła Opieki nad Dzieckiem przy Stacji Przeciwgruźliczej w Wilnie, widowisko składające się z 2 części, poprzedzone słowem wstępnem prof. J. Wierzyńskiego.

Część pierwszą wypełnią stare piosnki inscenizowane w wykonaniu Teofila Trzcińskiego, dyr. Teatru Krakowskiego, Wandy Hendrichówny i Adama Ludwiga. W części drugiej ujrzymy obraz sceniczny Hel Romer „Wilja u Państwa Mickiewiczów w r. 1809“ w wykonaniu artystów Teatru Polskiego pod reżyserją K. Wyrwicz-Wichrowskiego.

Początek o g. 8 m. 30 wiecz. Pozostałe bilety są do nabycia w kasie Teatru Polskiego od g. 11-ej r. w ciągu całego dnia.

— **„Kwadratura koła“.** Jutro „Kwadratura koła“ W. Katajewa, satyra na stosunki panujące w bolszewji.

Opera w Reducie na Pohulance.

W dniu 6-go marca r.b. (środa) o godz. 8 wiecz. odbędzie się przedstawienie. opera „Służąca Pani“ w 2 ch aktach, muzyka Pergolesi z działem koncertowym.

Dochód przeznacza się na rzecz kolonji letnich dla uczącej się młodzieży szkół średnich.

Dla uczącej się młodzieży zezwolane.

— **Na rzecz kościoła w Balingródku.** Dnia 9 marca rb. o godz. 8 wiecz. w Sali Śniadeckich U. S. B. odbędzie się koncert wokalno-muzyczny na rzecz ostatecznego wykończenia koscioła w Balingródku pow. wileńsko-trockiego.

W koncercie udział wezmą: Zygmunt Protassewicz (baryton). Janina Wyrzykowska (fortepian), Czesław Mikosza (skrzypce). Akompanjament: p. Władysław Trocki.

Bilety w cenie od 50 groszy do 5 zł. można nabywać zawczasu w biurze Orbis i w dniu koncertu przy wejściu.

RADJO.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 456 mtr. Sygnał: Kukułka.

WTOREK, dn. 5 marca

11,56—12.10. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 15.10—15.35. Odczyt dla maturzystów wygł. prof. Jan Jakubowski. 15.55 — 16.15. Trans. z Warsz. Audycja dla dzieci. 16.45 — 17.00 Kurs języka włoskiego — lekcja 34. 17.00—17.25. Trans. z Warsz. Odczyt p. t. „Sport i kino“ wygł. Tad. Meltze. 17.30 — 17.55. Audycja wesoła „Samson i Dalila“ Em. Claara. 17.55 - 18.25. Muzyka. 18.30—18.50. Recytacje poetyckie wygł. art. Reduty: Jadwiga Kossocka i Tadeusz Białkowski Trans. na inne stacje. 18.50 — 19.15. „Kącik dla panów“ wygł. Karol Wyrwicz-Wichrowski. 19.20. Transmisja z Poznania. „Krzyżacy“ Adama Dołżyckiego. Po transmisji komunikaty: P. A. T., policyjny, sportowy i inne, oraz „Spacer detektorowy po Europie“.

Na wileńskim bruku.

— **Krwawe porachunki osobiste.** Na ul. Wiłkomierskiej na idącego szeregowca 3 pac. Jana Karpińskiego napadł Bronisław Michałowski (Strycharska 4) i zadał mu w plecy kilka ciosów nożem.

Karpińskiego ulokowano w szpitalu, zaś sprawcę napadu aresztowano. Powody napadu narazie nieznane. Najprawdopodobniej wchodzą tu w grę porachunki osobiste.

— **Wykoleił się wagon.** Na stacji kolejowej w Wilnie wykoleił się jeden z wagonów. Powodem wypadku było złe nastawienie toru. Podczas wykolejenia nikt szwanku nie doznał.

— **Autobus wpadł na drzewo.** Pędząc ulicą Witoldową autobus Nr. 14429, kierowany przez szofera Baćko wpadł na rosnące przy chodniku drzewo. Podczas zderzenia autobus uległ poważnemu uszkodzeniu. Jeden z pasażerów został odłamkami szkła ranny.

Budżet i zamierzenia sejmiku wilejskiego.

W dniu 23 lutego 1929 roku sejmik wilejski uchwalił budżet na rok 1929/30, który zamyka się cyfrą 473269,52 zł. w wydatkach i takąż cyfrą w dochodach. W stosunku do budżetu roku ubiegłego jest mniejszy o 27000 zł.

W części rozchodowej budżetu na poszczególne działy przypada: na dział I. Administracja ogólna 78961,59 zł., na dział II. Majątek komunalny 16596,00 zł., na dział IV. Spłata długów 5984,00 zł., na dział V. Drogi i place publiczne 180130,52 zł., na dział VI. Oświata 13000,00 zł., na dział VII. Kultura i sztuka 500,00 zł., na dział VIII. Zdrowie publiczne 51769,24 zł., na dział IX. Opieka społeczna 47107,65 zł., na dział X. Popieranie rolnictwa 65775,53 zł., na dział XII. Bezpieczeństwo publiczne 1500,00 zł., na dział XII-a Świadczenia na rzecz in. zw. kom. 467,25 zł., na dział XIII. Różne 10977,74 zł.

a) Składka do Biura Zjazd. Sam. Ziemsk. 720.00 zł.

b) Zapomoga dla Pow. Kom. P. W. i W. F. 7000.00 zł.

c) Subsydja 3257.74 zł.

Poza zwykłemi źródłami dochodowemi przewiduje się pobranie w roku 1929/1930 podatku inwestycyjnego na budowę szpitala psychjatrycznego w Kojranach (15000 zł.), udział w kosztach Powszechnej Wystawy Krajowej (2668 zł.), instalację elektryczności (1100 zł.), meljorację (10000 zł.) i odbudowę domu sejmikowego w Wilejce; ogólna suma podatku wynosi 40.000 zł.

Ogólne obciążenie podatkami komunalnemi (na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego i gmin) wynosi 6 zł. na głowę ludności.

Z samoistnych podatków, obciążających grunty prywatne — opłaty drogowe—zostały uchwalone po 1 zł. od dziesięciny 1-ej kategorji przy zachowaniu istniejących norm obciążenia płatników podatku od nieruchomości, przemysłu i handlu.

Z całym uznaniem należy podkreślić szczególne zainteresowanie się sejmiku kwestją popierania spółdzielczości. Dzięki pomocy finansowej sejmiku powstało i dobrze prosperuje 8 spółdzielni mleczarskich oraz 1 przetwórnia owoców (1-sza na terenie Wileńszczyzny); tej ostatniej sejmik udzielił gwarancji w roku ubiegłym do 20.000 zł. zwiększając w roku bieżącym do 60.000 zł.

Ponadto była rozważana sprawa pomocy siewnej dla ludności w okresie wiosennym roku bieżącego. Pomoc tę, w postaci ulgowych pożyczek od Państwowego Banku Rolnego, Sejmik określa na kwotę 750.000 zł.

Na temże posiedzeniu został przyjęty plan pracy na najbliższe 3-lecie, który przedstawia się jak następuje:

a) W zakresie konserwacji i utrzymania dróg zamierza się:

1. Odbudować mostów mniejszej rozpiętości 351,60 m. b. (wybudowano dotychczas od roku 1924 501,50 m. b.),
2. Wyżwirować 40,70 km. najgorszych odcinków dróg (dotychczas wyżwirowano 87,196 klm.),
3. Wybrukować 18,220 klm. grobli i miejsc bagnistych (dotychczas wybrukowano 14,760 klm.),
4. Zasadzić 24000 szt. drzewek przydrożnych.

Ogólna suma wydatków na ten cel wynosi 419.000 zł.

Powyższe zapewni tylko najniezbędniejsze warunki komunikacyjne.

Sposób pokrycia wydatków przewiduje się z normalnych wpływów opłat drogowych: w r. 1929/30—119.000 zł.—w następnych zaś latach po 150.000 zł.

B) W zakresie inwestycyj drogowych zamierza się wybudować:

1. 4 mosty większej rozpiętości 355 m. b. przy kosztach 355.000 zł.
2. szosy Wilejka—Smorgoń 25.20 klm. m. b. przy kosztach 882.000 zł. Razem 1.237.000 zł.

Udział Sejmiku w wymienionych inwestycjach, stosownie do powziętych uchwał, wynosi: 50% w kosztach budowy mostu i 25%—budowy szosy, czyli w łącznej sumie 398.000 zł., pozostała zaś kwota ma być pokryta przez Skarb Państwa w drodze dotacyj.

Pokrycie własnego udziału w kosztach pomienionych inwestycyj Sejmik projektuje dokonać drogą zaciągnięcia pożyczki od Banku Gospodarstwa Krajowego z zastrzeżeniem 3-letniego okresu ulgowego; spłata pożyczki nastąpiłaby po upływie tego okresu. Możliwości spłaty ewentualnie uzyskanej pożyczki przedstawiają się następująco: po wykonaniu zamierzonych robót w zakresie utrzymania i konserwacji dróg, takowe będą poddane normalnej konserwacji, koszty której, łącznie z wydatkami na administrację, środki lokomocji i t. p. stanowią ca 120.000 zł., ogólna zaś suma wpływów opłat drogowych i normalnych dotacyj państwowych na konserwacje wynosi 211.000 zł. rocznie, czyli pozostała kwota 91.000 zł. mogłaby być użyta na amortyzacje pożyczki i prowadzenie dalszych inwestycyj.

c) w zakresie rolnictwa zamierzenia sejmiku obejmują:

1. Organizację gospodarstw rolnych polegającą na dokładnem badaniu wartości gleby oraz podglebia, prowadzeniu prawidłowej gospodarki podwórzowej, inwentarzowej, należytego płodozmianu i rachunkowości.

Poczynając od roku 1929 będzie organizowane corocznie 8 gospodarstw wzgóry oznaczonych miejscowościach.

Pomieniona akcja będzie prowadzona tylko na terenie gospodarstw skomasowanych.

2. Zakładanie stacyj czyszczenia nasion po trzy rocznie. Komplet każdej stacji składa się z tryjera, wialni, gdzie zaś zajdzie potrzeba, i treszczotki.

Dotychczas założono 4 stacje.

3. Doświadczalnictwo na terenie gospodarstw skomasowanych i zorganizowanych.

4. Popieranie Kółek Rolniczych, polegające na postawieniu w każdem Kółku bibljoteczki rolniczej tudzież organizacji krótkoterminowych kursów. Okres trzechletni przewiduje zaopatrzenie w bibljoteczki 12 Kółek.

5. Podniesienie stanu hodowli przez:

a) rozmieszczenie rasowych stadników na terenie powiatu (czerwono-polskiej rasy), dzięki czemu powstanie pokolenie, które w przyszłości będzie zakolczykowane i zapisane do ksiąg wstępnych. Akcja kolczykowywania i zapisywania do ksiąg rozpocznie się od r. 1929 po stadnikach, znajdujących się na terenie powiatu w ilości 5 sztuk. W okresie 3-letnim przewiduje się postawienie stadników w 3-ch miejscowościach;

b) kontynuowanie w dalszym ciągu zapoczątkowanej akcji wytwarzania typu świń wielkiej angiejskiej rasy przy zachowaniu świni krajowej. Dotychczas na terenie powiatu znajduje się 6 gniazd. W najbliższym okresie przewiduje się zwiększenie gniazd o dwa;

c) propagandę racjonalnego żywienia bydła mlecznego. Corocznie przewiduje się przeprowadzanie pokazowego żywienia krów w 2-ch punktach;

d) zorganizowanie 2-ch pokazów hodowlanych oraz konkursów hodowlanych, poczynając od 1930 r.;

6. Podniesienie sadownictwa przez zakładanie corocznie 3 sadów handlowych: akcja ta narazie będzie ześrodkowaną w północno-zachodniej części powiatu, gdzie powstała spółdzielnia owocarska (Janów gm. Wiszniewskiej);

7. Popieranie pszczelnictwa przez organizacje gospodarstw pasiecznych na terenach objętych zakładaniem sadów handlowych;

8. Zalesienie nieużytków.

D) W zakresie weterynarji zamierzenia sejmiku obejmują:

1. Dokonanie następujących inwestycyj:

a) Budowę 5 prowincjonalnych średnich rzeźni. Budowa byłaby uskuteczniona kosztem gmin, drogą zaciągnięcia długoterminowych pożyczek w Banku Gospodarstwa Krajowego. Gdyby projektowane zaciągnięcie pożyczek napotkało na jakie bądź trudności — budowę rzeźni uskutecznić po jednej rocznie w następującej kolejności: Budsław, Dołhinów, Kurzeniec; pozostałe dwie odnieść na następne 3-lecie;

b) Remont rzeźni w Wilejce;

c) Urządzenie tanich jatek przy rzeźniach;

d) Budowę przychodni weterynaryjnej w Wilejce oraz w Dołhinowie i Żodziszkach;

e) Budowę rakarni z przetwórnią padlin w Wilejce;

2. Lecznictwo:

a) Zorganizowanie trzech punktów felczerskich (po jednym rocznie);

b) Całkowite zaopatrzenie przychodni weter. w przyrządy do badania moczu i krwi oraz położnicze i dentystyczne;

c) Zaopatrzenie każdej przychodni w bibljotekę fachową;

d) Wprowadzić w r. 1929/30 ubezpieczenie ogierów poddanych kastracji.

3. Walkę z epizoocjami:

a) Szeroko stosować bezpłatne szczepienie „Distolem",

b) Zaopatrzyć lekarzy weter. w komplet narzędzi dla przeprowadzania sekcyj, płaszcze, ręczniki gumowe rękawice, naczynia do pobierania materjału do badań;

c) Urządzić w siedzibie każdego lekarza i felczera oddziały do obserwacji podejrzanych o wściekliznę psów i kotów;

d) Wprowadzić ochronne szczepienie przeciw wściekliźnie.

4. Popularyzację wiedzy weterynaryjnej:

a) Założyć i uzupełniać bibljotekę popularną fachową, wstawiając do budżetu na ten cel po 100 zł. rocznie;

b) Nabyć latarnię projekcyjną, oraz nabywać corocznie po 2 serje przeźroczy w następującej kolejności: pryszczyca, nosacizna, księgosusz, zołzy, czerwonka trzody chlewnej, zaraza świń, pomór świń, cholera drobiu, zaraza płucna bydła rogatego, wąglik, gruźlica, ospa owcza, zaraza stadnicza koni, świerzb. Następnie z dziedziny hodowli zwierząt.

c) Urządzać po 28 odczytów rocznie, połączonych z wyświetlaniem przeźroczy.

5. Podkównictwo: w pierwszem 3-leciu założyć 3 wzorowe kuźnie podkównicze, do których będą przyjmowani chłopcy dla nauczenia ich racjonalnego podkównictwa i przejścia kursu praktycznego.

6. Obsadę w pierwszem 3-leciu 2-ch stanowisk lekarzy weterynaryjnych, ponadto corocznie angażować jednego praktykanta studenta lub absolwenta wyższych uczelni weterynaryjnych.

7. Higjena—w razie wyjątkowo sprzyjających warunków i możliwości finansowych założyć w Wilejce pracownię dla badania mleka.

W zależności od powyższego planu pracy został sporządzony budżet na rok 1929—1930 (676).

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Prowizoryczny gabinet watykański.

WIEDEŃ, 4.III (Pat). „United Press" donosi z Rzymu, że wczoraj został zamianowany prowizoryczny gabinet dla pełnienia funkcji administracyjnych na obszarze Watykanu. Gabinet ten składa się z msgr. de Duca Borgongini'ego, msgr. Pizzardo i prof. Pacelli'ego. Gabinet ten urzędować będzie aż do oficjalnej ratyfikacji układu laterańskiego, po której papież zamianuje gubernatora, którym prawdopodobnie będzie osoba, należąca do stanu duchownego. Nowomianowany gabinet prowizoryczny porozumie się natychmiast z włoskiemi władzami rządowemi celem objęcia ich dotychczasowych funkcji w mieście Watykanie.

Z kraju wiecznej rewolucji.

W Meksyku znowu rewolucja.

NOWY JORK, 4.III (Pat). Według krążących pogłosek, rewolucjoniści zajęli w Meksyku miasto Nogales w stanie Sonora, przy pomocy wojsk związkowych. Kilka miast w stanie Veracruz również ogarnął bunt.

VERACRUZ, 4.III (Pat). Gen. Aguirre owładnął miastem oraz 7 okrętami, stojącymi w zatoce Meksykańskiej, które przyłączyły się do wojsk zbuntowanych. Do buntu przyłączyło się 8 stanów meksyk. Prezyd. Portes Gil mianował był. prezydenta Callesa ministrem wojny. Calles objął natychmiast urzędowanie. Jednocześnie donoszą o wybuchu rewolucji na przesmyku Tehuantepee.

NOWY JORK, 4.III (Pat). Według doniesień z Biabeo Canades, (stan Conora), jeden z największych okręgów Meksyku, posiadających załogę wojsk związkowych, przyłączył się do buntu. Buntownicy popierają kandydaturę na stanowisko prezydenta gen. Jalenzuela. Na czele zbuntowanych wojsk stanu Conora stoi gen. Menzua.

Dalszy ciąg prowokacyj komunistycznych.

Wczoraj wieczorem rozrzucono na mieście odezwy komunistyczne podpisane przez C. K. Kom. Partji Zach. Biał. i C. K. Zw. Młodzieży Komunistycznej Zach. Biał.

W odezwach tych Kom. Partja nawołuje klasę pracującą do wystąpienia w obronie hromadowców, o dążenie do połączenia się Wileńszczyzny z Białorusią Sowiecką o wybieranie delegatów na kongres antyfaszystowski. Odezwy wydane są rzekomo w Wilnie i noszą datę ubiegłego miesiąca.

* * *

Charakterystyczne są ustępy dytyczące procesu „Hromady". Potwierdzają one w zupełności tezy naszego artykułu wstępnego, jaki p. t. „Hromada a komuniści" ukazał się przed kilku dniami.

Znowu okradzenie kościoła.

Ostatnio coraz częściej notujemy wypadki okradania kościołów. Za ubiegłe dwa tygodnie pastwą nieuchwytnych świętokradców padły kościoły św. Kazimierza, po-Dominikański, a onegdaj kościół św. Anny. Policja dokłada wszelkich starań w celu ujęcia sprawców. Jednocześnie wydano zarządzenie zabezpieczające kościoły przed podobnymi wypadkami.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Jagiellońska 3. Tel. 99. Czynne od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 6—7 wiecz. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wyd. przyjmuje od 12—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. 80.759. Drukarnia — ul. Ś-to Jańska 1, tel. 3—40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem—40 gr., w tekście I, II str.—30 gr., III, IV, V, VI—35 gr., za tekstem—15 gr., kronika rekl.-komunikaty—1.00 zł. za wiersz redakcyjny, ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne—50% drożej, z zastrzeżeniem miejsca—25% drożej, w numerach niedzielnych i świątecznych—25% drożej, zagraniczne—100% drożej, zamiejscowe—25% drożej. Dla poszukujących pracy 30% zniżki. Za numer dowodowy—20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy, za tekstem 10-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń. Oddział w Grodnie: Bankowa 15.

Wydawca „Kurjer Wileński" S-ka z ogr. odp. „Kurjer Wileński" S-ka z ogr. odp. Druk. „Znicz" ul. Ś-to Jańska 1, tel. 3-40. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz.